

У серпні 2009 року літак потрапив в книгу рекордів Гіннеса за перевезення найбільшого одноцільного вантажу – генератора вагою 187,6 тонн. На даний момент у літака на рахунку 240 авіарекордів, у тому числі рекорди швидкості.

Література

1. Українська авіація і літакобудування – історія і сучасність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aerospace.klasna.com/uk/site/ukrayinska-aviatsiya-i-li.html>.

2. Українська авіація: історія і перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20180618-ukrayinska-aviatsiya-istoriya-ta-perspektyvu>.

3. Гордість українського літакобудування – АН-124 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://espu.org.ua/2017/12/hordosti-ukrainskoho-litakobuduvannia-an-124-35-rokiv-istoriia-stvorennia-ta-malovidomi-fakty>.

4. АН-225 Мрія – гордість українського літакобудування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://veterano.com.ua/korisni-materiali/vijskova-nauka/308-an-225-mriya-gordist-vitchiznyanogo-litakobuduvannya>.

5. Історія розвитку і сучасний стан української авіації і літакобудування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/vnz>.

УДК 347.085 (043.2)

Дуднік В.К., студент,
Навчально-науковий юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Єряшов Є.К., старший викладач

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА МІСЯЦЬ ТА НЕБЕСНІ ТІЛА

Можливість придбати ділянки на космічних тілах користується популярністю усього світі вже протягом кількох років. Пропозиція придбати ділянку на Місяці, Венері чи Марсі у приватну власність є цікавою, але особливої уваги заслуговує аспект правомірності купівлі-продажу ділянок на небесних тілах, правовий режим такої власності, для чого необхідно дослідити міжнародно-правові акти, які регулюють вказане питання.

Відповідно до стаття II Договору про принципи діяльності держав з дослідження і використання космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла 1967 року, космічний простір, включаючи Місяць та інші небесні тіла, не підлягають

національному присвоєнню ні шляхом проголошення на них суверенітету, ні шляхом використання чи окупації, ні будь-якими іншими засобами [1, с. 89]. Згідно з пунктом 3 Декларації правових принципів, які регулюють діяльність держав по дослідженню і використанню космічного простору від 13 грудня 1963 року, при дослідженні і використанні космічного простору держави повинні керуватися принципом, за яким космічний простір і небесні тіла не підлягають національному присвоєнню ні шляхом проголошення суверенних прав, ні через використання чи окупацію, ні будь-якими іншими засобами [1, с. 120-121].

Окрім того, існує так звана Угода про Місяць, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 5 грудня 1979 року, відповідно до пункту 2 статті 11 якої Місяць не підлягає національному присвоєнню проголошенням на нього суверенітету, ні шляхом використання чи окупації, ні будь-якими іншими засобами. Пункт 3 цієї статті зазначає: «поверхня чи надра Місяця, а також ділянки його поверхні чи надр або природні ресурси там, де вони знаходяться, не можуть бути власністю якої-небудь держави, міжнародної міжурядової або неурядової організації, національної організації або неурядової установи або будь-якої фізичної особи» [2, с. 264].

На підставі зазначеного вище доцільно зробити висновок, що купівля-продаж ділянок на небесних тілах не є законною. Причиною сумнівних в юридичному сенсі правочинів є не лише відсутність правової обізнаності покупців з нормами міжнародного права. Причиною вказаної ситуації є колізія у тих же міжнародно-правових актах, які регулюють відносини набуття права власності на ділянку небесного тіла. Річ у тім, що Договір про космос, який передбачає, що жодне небесне тіло не підлягає національному привласненню, зовсім не позбавляє такого права фізичних та юридичних осіб. Організація Об'єднаних Націй спробувала закрити цю прогалину, запропонувавши Угоду про Місяць. Саме ця угода забороняла експлуатацію позаземних ресурсів (що включало в себе і право власності) ким-небудь, не виключаючи фізичних і юридичних осіб. Угода була відкрита для підписання 18 грудня 1979 року, а вступила в силу 11 липня 1984 року [3, с. 73]. Проте під час голосування тільки 6 держав членів ООН із 185 підтримали Угоду про Місяць, а на 1 січня 2005 року приєдналося лише 14 держав. Таким чином, більшість держав членів ООН відмовляються до цього часу ратифікувати цю угоду.

Відповідно до статті 11 Віденської конвенції про право міжнародних договорів, яка була підписана 23 травня 1969 року та

набула чинності 13 червня 1986 року, згоду держави на обов'язковість для неї договору може бути виражено підписанням договору, обміном документами, що становлять договір, ратифікацією договору, його прийняттям, затвердженням, приєднанням до нього або будь-яким іншим способом, про який домовились [4]. Пункт 2 статті 19 Угоди про діяльність держав на Місяці та інших небесних тілах встановлює, що ця Угода підлягає ратифікації державами, що її підписали.

Отже, виникла ситуація, за якої зазначена вище прогалина у праві так і залишилась. Саме цим і скористався у 1980 році громадянин США Деніс Хоуп, який подав заяву до відповідного департаменту Каліфорнії і отримав документальне підтвердження права власності на всі планети Сонячної системи та ще на 53 космічних тіла окрім Землі та Сонця. Річ у тому, що за законами штату Каліфорнія річ, яка не належить нікому при відсутності інших претендентів може стати власністю того, хто першим заявить своє право на неї. Громадянин Хоуп, скориставшись вказаним правом, повідомив США, Китай, СРСР, ООН, почекав три роки і розпочав продаж.

Договір про космос у частині 1 статті I визначає космічний простір, Місяць і всі небесні тіла «надбанням» [2, с. 230] усього людства, установлює норму, за якою дослідження і використання їх здійснюється лише на благо та в інтересах усіх держав. Саме тому, не лише доцільно, але й необхідно вирішити вказану колізію у нормах міжнародного права, інакше бізнес, який розгорнувся навколо небесних тіл, слід визнати цілком законним.

Література

1. Договір про принципи діяльності держав по дослідженню і використанню космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла / Космічне право України: збірник нац. і міжнар. правових актів / упоряд.: І.П. Андрушко, О.В. Беглий; відп. ред. Н.Р. Малишева, Ю.С. Шемчушенко. – Вид. 3-тє, перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 352 с.

2. Международное космическое право: ученик / отв. ред. Г.П. Жуков, Ю.М. Колосов. – М.: Международные отношения, 1999. – 360 с.

3. Яковенко А.В. Прогрессивное развитие международного космического права. Актуальные проблемы / А.В. Яковенко. – М.: Международные отношения, 1999. – 168 с.

4. Віденська конвенція про право міжнародних договорів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_118.